

ด่วนมาก

ที่ นร 0601/๗4๙

สำเนา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ทำเนียบรัฐบาล กรุงเทพฯ 10200

27 พฤษภาคม 2535

เรื่อง ขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความ ปัญหาการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์
ในเขตป่าไม้ถาวร

เรียน อธิบดีกรมป่าไม้

อ้างถึง (1) หนังสือกรมป่าไม้ ด่วนมาก ที่ กษ 0707.02/2163

ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2535

(2) หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร 0601/ป 1647

ลงวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2535

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึก เรื่อง ปัญหาการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์
ในเขตป่าไม้ถาวร

ตามหนังสือของกรมป่าไม้ที่อ้างถึง (1) กรมป่าไม้ขอให้คณะกรรมการ
กฤษฎีกาให้ความเห็นในปัญหาข้อกฎหมายว่า

1. พื้นที่ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 กำหนดให้เป็น
ป่าไม้ถาวรของชาติ ต่อมามติคณะรัฐมนตรีเปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเดิมโดยมอบให้
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน
เพื่อเกษตรกรรม แต่ยังไม่มีการออกกฎหมายกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่นั้น จะถือว่า
พื้นที่นั้นยังคงเป็นป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้หรือไม่ การออก น.ส.3 หรือโฉนดที่ดิน
จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ หรือกรมที่ดินกับสำนักงานการ
ปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือไม่

2. ในกรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินตามเอกสาร ส.ค.1 ปลอมให้พื้นที่ที่รกร้างว่างเปล่าจนเจ้าหน้าที่ป่าไม้ปลูกสวนป่าขึ้นเต็มพื้นที่มาเป็นเวลานานสิบปี โดยเจ้าของที่ดินมิได้โต้แย้งสิทธิครอบครองภายในกำหนดอายุความ จะถือว่าผู้ครอบครองที่ดินเดิมหมดสิทธิการครอบครอง หรือไม่

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้ว เห็นว่า

1. เมื่อยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ส่วนหนึ่งของป่าไม้ถาวรของชาติป่าเขาใหญ่ที่แบ่งให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พื้นที่ป่าเขาใหญ่บริเวณดังกล่าวก็ยังเป็นเขตป่าไม้ถาวรตามสภาพเดิม การออก น.ส.3 หรือโฉนดที่ดินจะต้องปฏิบัติตามข้อ 5 ของบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ว่าด้วยการพิสูจน์ที่ดินเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเกี่ยวข้องกับเขตป่าไม้ พ.ศ. 2524 และถ้าข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน(ส.ค.1) ได้ครอบครองที่ดินมาก่อนใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดิน ก็มีสิทธิครอบครองในที่ดินนั้น และหากได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นตลอดมาย่อมเป็นบุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ได้ตามมาตรา 58 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2528 และมาตรา 59 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 96 ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2515 แต่ถ้าเป็นการครอบครองที่ดินภายหลังใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดิน ย่อมเป็นการครอบครองที่ดินโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย และแม้จะได้ครอบครองและทำประโยชน์ตลอดมา พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่อาจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์เป็นการเฉพาะรายให้ได้ หากมีการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว ย่อมเป็นการออกไปโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้เพิกถอนเสียได้ตามมาตรา 61 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดิน (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2528

2. ถ้าผู้ครอบครองที่ดินก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับและได้แจ้งการครอบครอง(ส.ค.บ.)ไว้แล้ว ได้ทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ที่ดิน สิทธิครอบครองย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา 1377 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือถ้าถูกแย้งการครอบครองแล้วมิได้เรียกคืนการครอบครองภายใน 1 ปี สิทธิครอบครองย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา 1375 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ในกรณีที่หาวิธีนี้ กรมป่าไม้ได้เข้าปลูกสวนป่าในที่ล้นที่เป็นปัญหามายังสิบกว่าปีแล้ว ผู้แจ้งการครอบครองไม่มีสิทธิขอลอก น.ส.3 โดยอ้าง ส.ค.บ.1 ในที่ดินนั้นได้อีก

รายละเอียดของความเห็นปรากฏตามบันทึกที่ได้เสนอมานพร้อมหนังสือนี้ และในการพิจารณาเรื่องนี้มีผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์(กรมป่าไม้)และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย(กรมที่ดิน) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานเลขาธิการกรม

โทร. 2220206-9

โทรสาร 2241401

2263611-2

สำเนาถูกต้อง

(นางวเรศ ตรีบุญ)

ผู้ถือ 6 กองนี้

บันทึก

เรื่อง ปัญหาเกี่ยวกับพื้นที่ป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี

กรมป่าไม้ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กษ 0707.02/2163 ลงวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2535 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ที่ประชุมคณะอนุกรรมการเฉพาะกิจแก้ไขปัญหาการบุกรุกถักครองพื้นที่โดยรอบอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่และบริเวณสองข้างทางถนนธนบุรีศรี จังหวัดนครราชสีมา ได้มีมติให้ป่าไม้เขตนครราชสีมาราชงานกรมป่าไม้ เพื่อขอให้กรมป่าไม้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความเกี่ยวกับการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในเขตท้องที่ป่าเขาใหญ่นครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งราษฎรใช้ ส.ค.1 เป็นหลักฐานในการออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ดังมีรายละเอียดความเป็นมาสรุปได้ดังนี้

1. สำนักงานที่ดินอำเภอปากช่อง ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์กับสวนป่าของหน่วยปรับปรุงดินน้ำมูล หน้าที่ 1 (ลำตะคอง) แปลงปลูกปี 2513 ซึ่งอยู่ในเขตป่าไม้ถาวรป่าเขาใหญ่ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 เนื้อที่ประมาณ 100 ไร่ เมื่อเดือนกรกฎาคม 2530

2. มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2530 อนุมัติให้เปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 โดยแบ่งพื้นที่ป่าเขาใหญ่ออกเป็นสองส่วน คือส่วนหนึ่งให้รักษาไว้เป็นป่าไม้ถาวรของชาติเนื้อที่ 3,729 ไร่ อีกส่วนหนึ่งมอบให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเนื้อที่ 33,806 ไร่

3. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ยังไม่มอบพื้นที่ดังกล่าวให้ ส.ป.ก. เข้าดำเนินการและยังไม่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 มาตรา 25¹ ในท้องที่นั้น

¹ มาตรา 25 การกำหนดเขตที่ดินในท้องที่ใดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินให้ตราเป็นพระราชกฤษฎีกา

4. สภาพพื้นที่ที่ออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ยังคงมีไม้ปลูกขึ้น
อยู่อย่างหนาแน่นและปรากฏให้เห็นแนวทางตรวจการเป็นแปลง ๆ อย่างเด่นชัดใน
ระวางรูปถ่ายทางอากาศ

5. เจ้าหน้าที่ฝ่ายที่ดินเห็นว่า การยกเลิก น.ส.3 ก. ของอำเภอปากช่อง
ถูกต้องตามระเบียบและกฎหมาย เนื่องจากทางอำเภอได้ส่งระวางรูปถ่ายทางอากาศให้
เจ้าหน้าที่ป่าไม้ขีดแนวเขตป่าไม้ตามบันทึกข้อตกลงกลางระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ว่าด้วย
การพิสูจน์ที่ดินเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเกี่ยวกับเขตป่าไม้
พ.ศ. 2524 และระวางรูปถ่ายทางอากาศแผ่นที่ 160 ที่ใช้ในการยกเลิก น.ส.3 นั้น
เจ้าหน้าที่ป่าไม้ผู้ตรวจสอบมิได้เขียนว่าเป็นเขตป่าไม้ จึงไม่จำเป็นต้องตั้งคณะกรรมการ
ตรวจสอบตามข้อตกลง ข้อ 5 ²

² ข้อ 5 การดำเนินการออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์
เป็นการเฉพาะรายตามมาตรา 59 แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย
ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 96 ลงวันที่ 29 กุมภาพันธ์ พุทธศักราช 2515 ในเขต
ป่าไม้ ซึ่งมีหลักฐาน ส.ค.1 หรือใบจอง หรือใบเหี้ยมฮ่า หรือตรวจจอง ให้ปฏิบัติดังนี้

(1) การออกโฉนดที่ดิน ให้จังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่า 3 คน
ประกอบด้วยป่าไม้จังหวัดหรือผู้แทน เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดหรือผู้แทน นายอำเภอท้องที่
หรือผู้แทน และกรรมการอื่นตามที่เห็นสมควร ร่วมกันออกไปตรวจสอบพิสูจน์ที่ดินแล้วสรุป
ข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นเสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด ว่าสมควรออกโฉนดที่ดินให้ได้
หรือไม่ เพียงไร

(2) การออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอ
ผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ แล้วแต่กรณี แต่งตั้งคณะกรรมการไม่น้อยกว่า 3 คน
ประกอบด้วยป่าไม้อำเภอ เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ ปลัดอำเภอ (เจ้าพนักงาน
ปกครอง) และกรรมการอื่นตามที่เห็นสมควร ร่วมกันออกไปตรวจสอบพิสูจน์ที่ดินแล้ว
สรุปข้อเท็จจริงพร้อมความเห็นเสนอต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำ
กิ่งอำเภอ ว่าสมควรออกโฉนดที่ดินให้ได้หรือไม่ เพียงใด

6. เจ้าหน้าที่ฝ่ายป่าไม้เห็นป่า ฝั่งที่อำเภอปกาสัยส่วนน้ำไปออก น.ส.3 นั้น เป็นสวนป่าของกรมป่าไม้ อยู่ในเขตป่าเขาใหญ่ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 ถึงแม้จะมีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 มีนาคม 2530 มอบให้กระทรวงเกษตรและ สหกรณ์รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมก็ตาม แต่ยังไม่มีการออกกฎหมายกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่นั้น จึงยังถือว่าเป็นป่าตามกฎหมาย ว่าด้วยป่าไม้ การออก น.ส. 3 หรือโฉนดที่ดินต้องปฏิบัติตามข้อตกลง ข้อ 5

กรมป่าไม้จึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตัดความกรณีดังกล่าวที่ผู้แทนกรมป่าไม้ กับผู้แทนกรมที่ดินมีความเห็นแตกต่างกันเพื่อความถูกต้องในการปฏิบัติงาน ดังนี้

1. ฝั่งที่ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2506 กำหนดให้เป็น ป่าไม้ถาวรของชาติ ต่อมาเมื่อมติคณะรัฐมนตรีเปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเดิมโดยมอบให้ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์รับไปดำเนินการให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรม แต่ยังไม่มีการออกกฎหมายกำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในท้องที่นั้น จะถือว่า ฝั่งที่นั้นยังคงเป็นป่าตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ หรือไม่มี การออก น.ส.3 หรือโฉนดที่ดิน จะต้องปฏิบัติตามข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ หรือกรมที่ดินกับ ส.ป.ก. หรือไม่

2. ในกรณีที่ผู้ครอบครองที่ดินตามเอกสาร ส.ค. 1 แปลงให้พื้นที่กร้าง ว่างเปล่าจนเจ้าหน้าที่ป่าไม้ปลูกสวนป่าขึ้นเต็มพื้นที่มาเป็นเวลานานสิบปี โดยเจ้าของที่ดิน มิได้โต้แย้งสิทธิครอบครองการให้เอกสารดังกล่าว จะถือว่าผู้ครอบครองที่ดินเดิมหมด สิทธิการครอบครอง หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ 7) ได้พิจารณา ปัญหาดังกล่าว โดยได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์(กรมป่าไม้) และผู้แทนกระทรวงมหาดไทย(กรมที่ดิน)แล้ว เห็นว่า ข้อเท็จจริงเรื่องการครอบครอง ที่ดินที่เป็นปัญหาตามที่หาข้อนี้ไม่สามารถรับฟังเป็นยุติได้ว่า การครอบครองเริ่มตั้งแต่

เมื่อใด เนื่องจากหลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค.1) ตามมาตรา 5³ แห่งพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497 ของที่ดินบริเวณที่เป็นปัญหา เลื่อนร่างไม่ชัดเจน และประกบกับทะเบียนครอบครองที่ดินที่สำนักงานที่ดินอำเภอแห่งท้องที่หายไประหว่างการตรวจสอบไม่ได้ว่า ส.ค.1 ที่ผู้ขอออก น.ส.3 นำมาแสดงเป็น ส.ค.1 สำหรับที่ดินนั้น ยากไหม และก.เขตครอบครองที่ดินเริ่มตั้งแต่เมื่อใดและได้ครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่ว่างที่ผู้ขอออก น.ส.3 ได้ครอบครองทำประโยชน์ในที่ดินนั้นโดยต่อเนื่องตลอดมา หรือไม่ว่างไรก็ตาม คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาว่าร่างกฎหมาย และที่ 7 ได้วินิจฉัยชี้แจงแก่เจ้าพนักงานที่ดินแห่งของ ผู้แทนดังกล่าวข้างต้น ประกอบกับภาพภาพถ่ายทางอากาศ ระวางแผนที่ 100 ที่ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กรมป่าไม้) ส่งมาเพื่อประกอบการพิจารณาแล้ว เห็นว่าสภาพของที่ดินบริเวณดังกล่าวจึงเป็นที่ราบเรียบเอียงเล็กน้อย มีลักษณะเป็นสวนป่า เพราะปรากฏแนวคันนาในพื้นที่ปลูกป่าแต่ละแปลงชัดเจน ซึ่งน่าจะมีความมั่นคงแน่นอนพอสมควร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย และที่ 7) ได้พิจารณาปัญหาข้อกฎหมายในเรื่องนี้แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

มาตรา 5³ ให้ผู้ที่ได้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินอยู่ก่อนวันที่ประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ โดยไม่มีหนังสือสำคัญแสดงกรรมสิทธิ์ที่ดิน แจ้งการครอบครองที่ดินต่อเจ้าพนักงานท้องที่ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ถ้าผู้ครอบครองและทำประโยชน์ในที่ดินซึ่งมีหน้าที่แจ้งการครอบครองที่ดินไม่แจ้งภายในระยะเวลาตามที่ระบุไว้ในวรรคแรก ให้ถือว่าบุคคลนั้นเจตนาละสิทธิครอบครองที่ดิน รัฐมีอำนาจยึดที่ดินดังกล่าวตามบทแห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เว้นแต่ผู้ว่าราชการจังหวัดจะได้มีคำสั่งผ่อนผันให้เป็นการเฉพาะราย

การแจ้งการครอบครองตามความในมาตรานี้ ไม่ก่อให้เกิดสิทธิขึ้นใหม่แก่ผู้แจ้งแต่ประการใด

1. ตามข้อหาข้อที่ 1. นั้น แม้ยังไม่เป็นพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินในพื้นที่ส่วนหนึ่งของป่าไม้ถาวรของชาติป่าเขาใหญ่ที่แบ่งให้ดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พื้นที่ป่าเขาใหญ่บริเวณดังกล่าวก็ยังเป็นเขตป่าไม้ถาวรตามสภาพเดิม การออก น.ส.3 หรือโฉนดที่ดินจะต้องปฏิบัติตามหลัก 5^a ของบันทึกข้อตกลงระหว่างกรมที่ดินกับกรมป่าไม้ ว่าด้วยการนิยามที่ดินเพื่อออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ซึ่งเกี่ยวข้องกับเขตป่าไม้ พ.ศ. 2524 และหากข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) ได้ครอบครองที่ดินมาก่อนใช้บังคับประมวลกฎหมายที่ดิน ผู้มีหลักฐานการแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1) จึงจะมีสิทธิครอบครองในที่ดินนั้น และหากได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นตลอดมาซ่อมเป็นบุคคลซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่อาจออกหนังสือรับรองการทำประโยชน์ให้ได้ตามมาตรา 58^b แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล

^a โปรดดูเชิงบรรทัดที่ 2

^b มาตรา 58 เมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรจะให้มีการออกโฉนดที่ดิน หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในจังหวัดใดในปีใด ให้รัฐมนตรีประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดจังหวัดที่จะทำการสำรวจรังวัดกำหนดที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์สำหรับปีนั้น เขตจังหวัดที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไม่รวมถึงที่ที่ทางราชการได้จำแนกให้เป็นเขตป่าไม้ถาวร

เมื่อได้มีประกาศของรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดท้องที่และวันเริ่มต้นของการเดินสำรวจรังวัดในท้องที่นั้น โดยให้ประกาศไว้ ณ สำนักงานที่ดิน ที่ว่าการอำเภอ ที่ว่าการกิ่งอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ว่าการผู้ใหญ่บ้านแห่งท้องที่ ก่อนวันเริ่มต้นสำรวจไม่ช้ากว่าสามสิบวัน

เมื่อได้มีประกาศของผู้ว่าราชการจังหวัดตามวรรคสอง ให้บุคคลตามมาตรา 58 ทวิ วรรคสอง หรือตัวแทนของบุคคลดังกล่าว นำพนักงานเจ้าหน้าที่หรือผู้ซึ่งพนักงานเจ้าหน้าที่มอบหมาย เพื่อทำการสำรวจรังวัดกำหนดที่หรือพิสูจน์สอบสวนการทำประโยชน์ในที่ดินของตนตามวันและเวลาที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้นัดหมาย

(มีต่อหน้าถัดไป)

[illegible]

ในการดำเนินการให้สิทธิแก่กลุ่มผู้ประกอบการทำประโยชน์เพื่อสังคมหนึ่งเดียวรับรอง
ให้สามารถดำเนินต่อไปได้จึงมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันจัดตั้งกลุ่มความร่วมมือในการนิรโทษ
ต่อขบวนการสหภาพเพื่อสังคมไทย โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันดำเนินการทำประโยชน์แก่คนจนได้
ในการดำเนินชีวิตที่ดีตามระบอบนี้ เพื่อให้คนยากที่เปื้อนจากหนี้สินสามารถพ้นจาก
ความยากจน

เพื่อประโยชน์แห่งมาตรการนี้ ผู้มีสิทธิบัตรจะต้องยื่นคำขอต่อศาลหนึ่ง
 เพื่อให้ศาลพิจารณารวมถึงผู้ซึ่งได้ครอบครองและทำประโยชน์ในสิ่งประดิษฐ์ เนื่องจาก
 ผู้ซึ่งมีหลักฐานกล่าวอ้างจึงกล่าวต่อมหาดไทย

(continued)

2. ในกรณีที่ของผู้ตรวจการก่อนประมวลกฎหมายที่ดินให้แจ้งดับและได้แจ้งการครอบครอง (ส.ด. 1) ไว้แล้ว หากต่อมาได้ทอดทิ้งไม่ทำประโยชน์ในที่ดิน การครอบครองย่อมสิ้นสุดลงตามมาตรา 1377^๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หรือหากว่าผู้ครอบครองมิได้ทอดทิ้งแต่ถูกแจ้งการครอบครองแล้วมิได้เรียกคืนการ

(ต่อจากเชิงอรรถที่ 7)

กฎหมาย ให้ผู้ดำรงตำแหน่งต่อไปนี้เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเพิกถอน แก้วไข หรือออกใบแทนหนังสือแสดงสิทธิในที่ดิน หรือเพิกถอน แก้วไข เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม หรือเอกสารที่ได้จดทะเบียนรายการทะเบียนสิ่งหาวิมพันธ์นั้นได้

(1) อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมาย สำหรับกรุงเทพมหานคร

(2) ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับจังหวัดอื่น

ก่อนที่จะดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจสอบสวน และเรียกโฉนดที่ดิน หนังสือรับรองการทำประโยชน์ เอกสารที่ได้จดทะเบียนสิทธิและนิติกรรม เอกสารที่ได้จดทะเบียนรายการทะเบียนสิ่งหาวิมพันธ์หรือเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องมาพิจารณา และแจ้งให้ผู้มีส่วนได้เสียทราบเพื่อให้โอกาสคัดค้าน ถ้าไม่คัดค้านภายในกำหนดหกสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบให้ถือว่าไม่มีการคัดค้าน

เมื่อผู้มีส่วนตามวรรคหนึ่งพิจารณาประการใดแล้ว ก็ให้ดำเนินการไปตามนั้น

ถ้ามีการคลาดเคลื่อนเนื่องจากเขียนหรือพิมพ์ข้อความผิดพลาดโดยมี

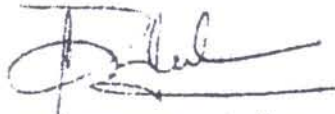
หลักฐานชัดเจน และผู้มีส่วนได้เสียยินยอมเป็นลายลักษณ์อักษร ให้เจ้าพนักงานที่ดินมีอำนาจแก้ไขให้ถูกต้องได้

ในกรณีที่อาจมีคำพิพาทหรือคำสิ่งที่สุดได้เพิกถอนหรือแก้ไขอย่างใดแล้ว ให้เจ้าพนักงานที่ดินดำเนินการตามคำพิพาทหรือคำสิ่งนั้นตามวิธีการที่อธิบดีกำหนด

^๑ มาตรา 1377 ถ้าผู้ครอบครองและเจตนาครอบครองหรือมิใช่ยึดถือทรัพย์สินต่อไปใช้ การครอบครองย่อมสิ้นสุดลง

ถ้าเหตุอันมีสภาพเป็นเหตุชั่วคราวมีมาติดต่อกันมิให้ผู้ครอบครองยึดถือทรัพย์สินต่อไปใช้ ท่านว่าการครอบครองไม่สิ้นสุดลง

ครอบครองภายใน 1 ปี ตามมาตรา 1375^๑ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
สิทธิครอบครองย่อมสิ้นสุดลงเช่นเดียวกัน ในกรณีที่ทำรื้อนี้ ปรากฏว่า กรมป่าไม้ได้
เข้าปลูกสวนป่าในที่ดินที่เป็นปัญหานี้มาถึงสิบกว่าปีแล้ว ผู้แจ้งการครอบครองไม่มีสิทธิ
ขอลอก น.ส.3 โดยอ้าง ส.ค.1 ในที่ดินนั้นได้อีก

(นายอัคราทร จุฬารัตน)

รองเลขาธิการฯ

ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เมษายน 2535

๑ มาตรา 1375 ถ้าผู้ครอบครองถูกแจ้งการครอบครองโดยมิชอบด้วย
กฎหมายไซ้ร้ ท่านว่าผู้ครอบครองมีสิทธิจะได้คืนซึ่งการครอบครอง เว้นแต่อีกฝ่ายหนึ่ง
มีสิทธิเหนือทรัพย์สินดังกล่าวซึ่งจะเป็นเหตุให้เรียกคืนจากผู้ครอบครองได้
การฟ้องคดีเพื่อเอาคืนซึ่งการครอบครองนั้น ท่านว่าต้องฟ้องภายในปีหนึ่ง
นับแต่เวลาถูกแจ้งการครอบครอง